

УДК 378.147:(351.74+355.42)

Р. Г. ВАЛЄЄВ,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

 [https://orcid.org/0000-0001-8593-5515;](https://orcid.org/0000-0001-8593-5515)

Ю. В. ГЕРАСИМЧУК,

заступник декана факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З ГРАФІЧНИМИ МАТЕРІАЛАМИ В ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Доводиться необхідність використання тестових завдань з графічними матеріалами під час вивчення дисципліни «Тактико-спеціальна підготовка», зміст якої має фактичний характер, що легко візуалізується. Наведено конкретні приклади реалізації тестових завдань на перетягування маркерів на візуальну схему.

Ключові слова: професійна підготовка поліцейських, тактико-спеціальна підготовка, дистанційний курс, тестові завдання, візуалізація навчального контенту.

Професійна підготовка поліцейських в умовах реформування сил правопорядку повинна враховувати сучасні тенденції педагогіки та андрагогіки. Серед них центральне місце посідає інформатизація освіти, впровадження дистанційних технологій навчання, створення віртуальних навчальних середовищ. Враховуючи це, заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, активно запроваджують систему управління дистанційним навчанням MOODLE (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment, тобто Модульне Об'єктно-зорієнтоване Динамічне Навчальне Середовище). Відповідно, значна кількість фахівців (серед них В. Биков, Є. Гаркавцев, Л. Дягілева, В. Кухаренко, Л. Мороз, В. Лазарева, В. Лефтеров, Р. Перкатий, П. Червоний, М. Шишкіна, О. Щербина) займаються дослідженням практики впровадження можливостей інформаційних технологій освіти. З іншого боку такі дослідники, як С. Березенська, Н. Олійник, Т. Олійник, О. Рибалко, Н. Сиротенко, А. Столяревська, А. Стрюк, В. Сокурєнко, В. Тюріна, О. Федоренко, Д. Швець, Г. Яворська вивчають особливості професійної підготовки правоохоронців за умов суспільних змін та реформування. При цьому поступово зростає кількість науковців (зокрема, Н. Бобро, К. Бугайчук), що поєднують дві сфери досліджень та розв'язують специфіку використання можливостей СУДН MOODLE у професійній підготовці правоохоронців. Спираючись на відповідні дослідження ми ставимо за мету дослідити особливості впровадження за допомогою СУДН MOODLEу дистанційні курси з тактико-спеціальної підготовки тестових завдань з графічними матеріалами.

Тактико-спеціальна підготовка поліцейських є важливою навчальною дисципліною, на яку у навчальних планах підготовки поліцейських виділяється значний обсяг часу. Безсумнівно, основними формами навчальних методів є практичне напрацювання відповідних умінь і навичок. Але серед перших етапів формування навичок та вмій важливу роль відіграє ознайомлення зі зразком, з типовими помилками, їхній аналіз, який відбувається при візуальному спостереженні за реальною ситуацією (її імітацією), відеороліком, фотографією, малюнком-схемою тощо.

Дистанційні курси ж у системі закладів МВС України утворюються за допомогою СУДН MOODLE. Ця система активно розвивається, постійно вдосконалюючи педагогічну, технологічну та адміністративну складову. При цьому MOODLE – система концептуальна, в

її основі – принципи «соціального конструкціонізму». Щодо освіти вони сформульовані приблизно таким чином: 1. У справжньому навчальному середовищі всі ми водночас є потенційними вчителями та учнями. 2. Ми навчаємось краще, якщо щось створюємо або пояснюємо щось для інших. 3. Ми багато можемо вивчити, спостерігаючи за діяльністю інших. 4. Розуміння інших людей дозволяє нам змінюватися. 5. Ми вчимося особливо добре, коли навчальне середовище гнучке та адаптується під наші потреби [1]. Тобто концепція MOODLE цілком відповідає сучасним педагогічним парадигмам особистісно-центрованого, діяльнісно-зорієнтованого навчання та спрямована на подолання звісного відчуження викладачів та студентів у дистанційному навчанні.

Повертаючись до специфіки тактико-спеціальної підготовки, можемо констатувати певне ігнорування з боку науково-педагогічних працівників можливостей тестових завдань. Це, на нашу думку, пов'язано зі стереотипним поглядом на тестові завдання, які складаються лише з текстового матеріалу та придатні до формування та контролю лише теоретичних знань. Проте можливості СУДН MOODLE навіть у базовій комплектації передбачають опції зі створення різних типів тестових завдань.

Разом з цим, практика використання тестової методики засвідчує певне домінування лише одного типу тестових завдань – закритого типу, текстової форми, з одним (чи декількома) вірними варіантами. У цій ситуації такі специфічні дисципліни, як тактико-спеціальна підготовка, вогнева підготовка, спеціальна фізична підготовка, – залишаються осторонь від впровадження тестових завдань, оскільки перевірити відповідні уміння за допомогою текстових запитань є проблематичним. Проте навіть цей найбільш поширений тип тестового завдання дозволяє інтегрувати до тіла запитання чи відповідей і фотографії, і схеми-малюнки, і скановані копії документів (наприклад, рапортів про застосування спецзасобів чи зупинку транспортного засобу), і відео, і аудіоматеріали (наприклад, як поліцейський представляється та пояснює юридичну підставу та фактичну причину здійснення превентивного поліцейського заходу). Застосування цих різних модальностей презентації навчального контенту (текст, графіка, аудіо, відео) призначено: 1) для підвищення ефективності самостійної навчально-пізнавальної діяльності курсантів; 2) для диференціації навчання за домінантним у курсантів психотипом; 3) для зниження їхньої втомлюваності [2, с. 160].

При цьому ми наполягаємо, що візуалізація навчального контенту є критично важливою для дисциплін, зміст яких тісно пов'язаний з фактурою та фізичною реальністю. Зокрема, тактико-спеціальна підготовка включає тактику розташування та пересування поліцейських за різних оперативно-тактичних умов та задач. Для початкового закріплення відповідних дій, самостійного аналізу типових помилок кафедра нами активно запроваджуються візуальні схеми. На першому етапі курсанти ознайомлюється зі статичними й анімованими схемами розташування та пересування поліцейських. На другому етапі курсантам пропонується тестові завдання, побудовані зі схемами, які їм вже відомі, але окремі елементи яких знаходяться «не на своїх місцях». Курсантам необхідно шляхом перетягування побудувати вірну схему [3].

Таким чином курсантам пропонуються завдання на вірне розміщення (зокрема, перетягування) навчальних об'єктів на абстрактній схемі (наприклад, тактичне розташування поліцейських, їхніх автомобілів під час різних оперативно-службових завдань) чи реальному зображенні (наприклад, будові пістолета чи автомата) [4]. Такі завдання є особливо важливими для здобувачів освіти, що належать до так званого кінестетичного психотипу, яким важливо рухатись, переміщати, навіть під час такої статичної навчальної форми, як виконання тестових завдань. Але і для курсантів інших психотипів вони допомагають змінити провідний вид сприйняття та запобігати втомлюваності [4].

Проте досвід впровадження тестових завдань, які називаються у системі MOODLE «перетягування на картинку» свідчить про певні незручності, зокрема, утворення навколо об'єкту, що перетягується, зайвого білого фону, який закриває значний обсяг картинки, на яку він перетягується.

Ми радимо використовувати тип тестового завдання «перетягування маркерів», який дозволяє повністю відобразити фактуру, не перекриваючи її фоновими артефактами. Маркери при цьому можуть бути абстрактними, у вигляді кола (рис. 1) або фактичними, наприклад у вигляді певної фігури (рис. 2).

Рисунок 1. Завдання на перетягування абстрактного маркера

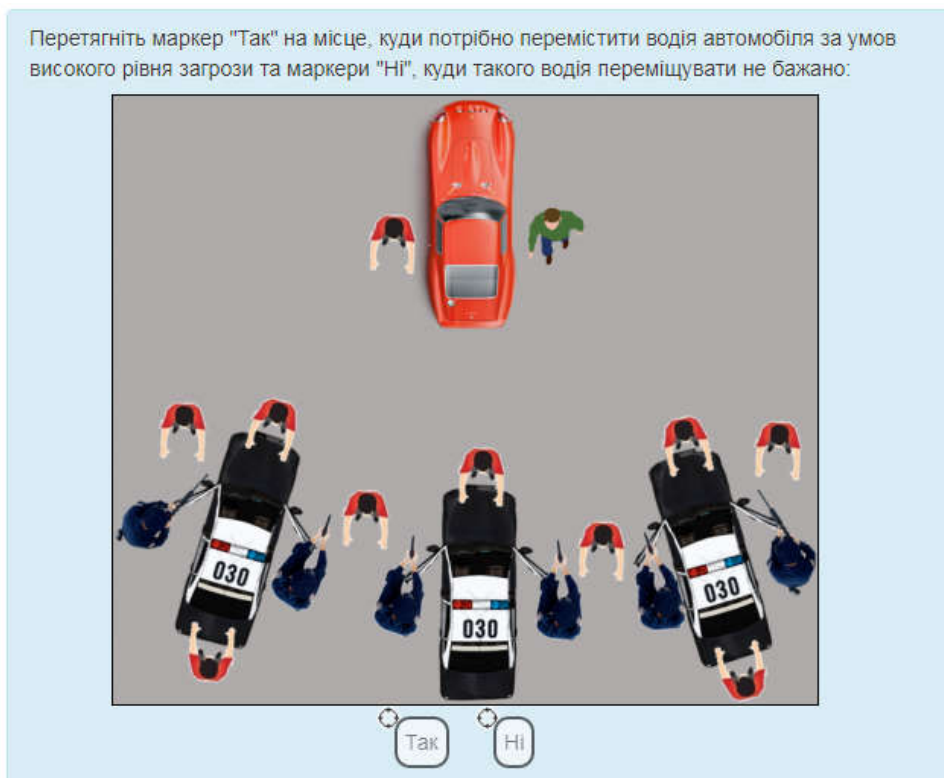

Рисунок 2. Завдання на перетягування маркера

Досвід впровадження відповідних тестових завдань засвідчує підвищення мотивації курсантів та ефективності вивчення тактико-спеціальної підготовки.

Список бібліографічних посилань

1. Five key principles : Last modified on 21 October 2010 // MOODLE : сайт. URL: https://docs.moodle.org/19/en/five_key_principles (дата звернення: 27.04.2019).
2. Валеев Р. Г. Формування пізнавальної самостійності курсантів вищих навчальних закладів системи МВС України засобами інформаційних технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Луганськ, 2013. 362 с.
3. Валеев Р. Г., Токар І. Ю. Створення та використання завдань типу drag-and-drop під час викладання спеціальних дисциплін майбутнім поліцейським // Актуальні питання забезпечення публічної безпеки, порядку в сучасних умовах: поліція та суспільство – стратегії розвитку і взаємодії : зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Маріуполь, 12 трав. 2018 р.). Маріуполь : ДВНЗ «ПДТУ», 2018. С. 237–239.
4. Валеев Р. Г. Використання інтерактивних візуальних схем під час вивчення поліцейськими тактико-службової підготовки // Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку в Україні : зб. матеріалів круглого столу / за заг. ред. А. О. Собакаря. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2018. С. 16–19.

Надійшла до редколегії 25.04.2019

УДК [37.03:351.741:343.1](477)

В. М. ВЕЛИКИЙ,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри професійних та спеціальних дисциплін

Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ;

С. М. ІСИЧКО,

викладач кафедри професійних та спеціальних дисциплін

Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ

ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ ВНЗ СИСТЕМИ МВС ДО ПРОВЕДЕННЯ ОЧНОЇ СТАВКИ

Розкрито окремі особливості використання технології тренінгів з метою підготовки майбутніх правоохоронців до проведення очної ставки.

Ключові слова: *очна ставка, тренінг.*

Сучасні вимоги до персоналу Національної поліції України потребують доповнення традиційних методів підготовки, такими, що передбачають чітке дотримання законності, нестандартне мислення, оволодіння емоційними та соціально-психологічними аспектами поведінки, уміння діяти впевнено та брати на себе відповідальність. Вирішення таких завдань потребує інноваційних технологій підготовки поліцейських, які передбачають активні практичні форми та методи. Одною з таких форм є тренінг, як ефективний засіб підготовки професіоналів, діяльність яких відбувається у складних і напружених ситуаціях, які вимагають не лише знань, а й умінь креативного застосування їх на практиці.

Досягнення належного рівня сформованості практичних навичок та креативності проведення може сприяти тренінг з моделювання очної ставки з використанням відеозйомки з подальшим аналізом його результатів. Адже важливою умовою ефективності контролю, аналізу та корекції дій учасників тренінгу є їх невідкладність. Саме відеозйомка забезпечує можливість багаторазового повернення добуць якого моменту тренінгу та його детального аналізу.